

Nro. 36.

**A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.**

Költ Bétsben, Kedden Májusnak 4 dik napján

1802-ik esztendőben. Library Cluj

Béts.

Eő Felfége a' következő Felféges Rendelést méltóztatott közönléggé tétetni:

Mi Második Ferencz, &c. — Az éppen olly hosszú mint költséges hadakozásnak végződése után, első gondoskodásunk volt a' mi Finánts-Kancelláriánkra bízni, hogy nem tsak azoknak a' tőke pénzeknek interesseiket, a' mellyeket mi és dítsősséges emlékezetű őseink különbküömbidegen Státusokban költsön...ottunk, le fizette: hanem a' határozott időn táble fizetetlen maradott interesseknek és tőkepénzeknek egész summájokat, a' mellyek a' hadakozás miatt le nem fizetődhetek, terjeszse előnkbe. Ezekből által láttuk azt,

N 2

hogy a' le nem fizetődött interefek és tőkepénzek lummája, azt a' summát, a' mellyet mi mostanában ezen adosságoknak lefizetetésekre fordíthatunk, fellyül haladja. és hogy ehez képeft nekünk el kerülhetetlenül, egy oly közönséges, ezen állapothoz alkalmaztatott, s állandó fundamentokon fekvő eszközhöz kelleffék nyulnunk, a' melly által mind azok, a' kik a' nevezett summát költsön adták, az őket illető részeknek ámbár lassanként lejendő, de tőkélletes le fizetődések felől, bizonyossá tételődjenek. Ehez képeft meg határoztuk, hogy:

1. Mind ezek a' költsön pénzek egyenlő lábra helyhez tetődjenek, következésképpen ezen tekintetben csak egy egészzet tegyenek, és csak azon országok és városok szerént olztatódjanak fel, a' hol fel vétetődtek. Hanem az interefek mind ezeknek, éppen azon lábakon maradjanak, a' mellyek azon eredeti Pátensekben meghatározottak, a' mellyek a' költsönvételek' alkalmasossá gával ki adóttak volt.

2. Erre nézve mind azoknak, a' kiktől ezek a' summák felvétetődtek, a' nekik tartozó egész költsönről új Kötelező Pátensek és a' Deum Bankótól való zálogos Obligáziók adattatnak.

3. A' folyó 1802-dik elztendőnek kezdetétől fogva ennekutánna minden elztendőnként, a' folyó intereffel együtt, a' hátramaradottakból is egy - egy fél elztendőre tartozó, az ő egész lefizetődéséig, rendesen fog fizettetni.

4. A' tőkepénznek részenként lejendő lefizetése az 1806-dik elztendőnek végével fog el kezdődni, és husz egymásután következő elztendők alatt ilyen rendel fog tőkélletesfégre vitetni: — a) öt elztendők alatt, 1806-tól fogva 1810-ig bé foglalva, minden elztendőnek végével, száztól harmadfél — b) tíz elztendők alatt, u. m. 1811-től fogva 1820-ig bé foglalva, minden elztendőnek végével, száztól öt — c) az utolsó

öt éltendő alatt, az az 1821-től fogva 1825-ig minden éltendőnek végével száztól nyolctzaddal, fizettetik le; és ilyen módon ezen idő szakasz alatt az egész adósnak le fizetődése veghez megyen.

5. Ez az adósságfizetés azonközben, a' melylyel mi a' mi Fináncziáknak egész ereje szerént elő mozdítani fogunk törekedni, nem egy: egy magános Obligáziót illető *Pro: Centók* szerént osztatik fel, hanem a' tulajdonosok obligázióinak a' lefizetésre kifizatott fundus mennyiségéhez képpett, sors fog huzattatni, is ezek egészízen ki fognak fizettetni.

6. Ezen rendeléshez képpett tehát a' régi obligáziók mind újakkal fognak fel tseréltetni, és minden Váltó-hazakhoz, a' mellyek ezen költsönözés munkájában részeseek, el fognak a' szükséges útalítások küldtetni, és a' meghatározott idő, a' melly alatt a' Váltó-leveleknek fel kell tseréltetni, minden részeseeknek hírül fog adattatni.

7. Ezen rendelések azokra a' Cath. Belgiu-mi és Maylandi obligáziókra is ki terjednek, a' mellyek a' mi Finantz-Kassáknak ott tett adósságait illetik, és a' mellyeket mi, valamint a' tőkepénzt úgy annak interestét is, a' mi Fő- és Lakó-várolunkban Bétsben, a' feljebb le irt módok szerént, a' mi Közönléges Adóssági Kassáknál fogunk lefizettetni — melyhez képpett

8. Olyan útsitást adtunk a' mi Titkos Hitelező-Cancellariánk eieibe, hogy az e-öbbeni tzikelyben említett obligáziókat, azon a' nyelven adják ki, a' mellyen készülve voltak, hogy tulajdonosaik annál jobb módon hasznokat vehesék.

9. Ezen új obligáziók a' régi tulajdonosok neveikre készittetnek: és a' régiek a' meghatározott 's ki hirdetendő idő alatt, újakért tseréltetnek bé.

Végezetre ki nyilatkoztatjuk; hogy minden részeseknek bátorfiágok végett, az elő adott költsönözések, a' mi Közönléges Status adóffagunk Kassájának fundusa által fedeztetve vannak, és hogy ezeknek éppen úgy mint a' régieknek továbbbi zálogjok (hypothekájok), a' Bets várossa' Bánkója 's ezeknek minden prérogatívájokból részesek. — *Költ Betsben, Apr. 12-dikén, 1802-ben.*"

Helvétziai Respublika.

Néhány levelek ilyen siralmas hangon írják le ezen szánakozásra méltó országnak legújabb állapotját:

Bernából, Aprilis 17-ik napján. A' mi Kormányozói Helytartónk, 17 rész szerént férfi rész szerént aszfzony embereket fogatott el itten tegnap: a' kik minyájan Amsoldingen vidékéről való lakosok, és a' kiknek bomlottságok, a' mellyért el fogattattak, ebben áll, hogy józágaikat eladván, két kézzel osztogatták jobbra és balra a' pénzt. Ismét egy új Szakadást akartak fel állítani; már 5 ezer darabban nyomtatták vólt ki a' publikumhoz intézett irásokat, a' mellynek főbb tikkelyei, az Előljárokhoz való engedetlenfégre, az adózásról való lemondásra, a' jószágok' fel osztására, a' közönléges feleségtartásra, 's több más e' féle veszedelmes és a' józan elmebe megfordulhatatlan dolgokra való, ingerlésben áll. Még Proféta is vólt közöttök, a' ki a' mostani orszaglók' uraságáról azt mondotta, hogy ném ér 24 orát: és vannak, a' kik a' mái történetekből az hozzák ki, hogy ezen bomlott fejüknek látzó emberek között, talám némely tinum gauklerek is lehettek.

Berna Aprilis 18-ikán. A' lefolyt 24 órák alatt ismét új revoluziót értünk. Mint közönségesen lehet tudni, az a' Konstituzió, melly tsak a' napokban terjesztetett vala helybehagyás vé-

gett a' nép' eleibe, sem a' nép' nagy részének, nem tettzezt, sem a' Frantzia orszaglólzék által nem kedveltezett. A' Husveti innepek el közes livén, a' Szénátus ülései meg szüntének — *Reding*, az Első Landamman, a' ki úgy mondván a' leke vólt ennek az új Konstitutziónak, és némely ö véle tartók, az innepekre eltávoztak Bernából hazájikba — a' 11 tagokból álló Kitsiny Tanáts, a' melynek nagyobb része nem hagyván helybe ezen Konstitutziót, már az előttis protestált vólt ellene, midön látta vólna, hogy ezen Konstitutziót, minden feltétel nélkül tsak némely Kántonok, mások egy és más feltetelek alatt, ismét mások pedig tellyességgel nem hagyják helybe, a' Szénátus ülésének megfzünése 's a' *Reding* távol léte alatt, élt az alkalmatossággal — tegnap gyűlést tartott — 's az új Konstitutziót ellenző nagyobb rész, ilyen értelmű Proklamátziót intézett a' néphez: — „

„Mind azok az eszközök, a' mellyek az új Konstitutziónak felállittatása végett eddig elővettettek, erőtelenek; az ország' Kántonaiból az ö polgártársaik bizodalját meg nyert polgárok fognak öszsze hivattni, az ez előtt való, hogy az 1801. ben Máj. 29-dikén készült Konstitutziót meg hányákvették, és abban szükltéges változásokat tegyenek. A' mostani Szenátus mind addig nyugodalomban fog maradni, míg ötet a' Kitsiny Tanáts öszsze nem hivatja.

A' Kitsiny Tanátsnak tsak 6 tagjai tfinálták ezen új revolutziót, u. m: *Ruttimann*, *Rengger*, *Schmid*, *Dolder*, *Füzli*, és *Kuhn*. Az ellenkező partot pedig, a' mely mind az ideig a' hatalmasabb vólt, ez az öt formálta, u. m: az Első Landamman *Reding*, *Glutz*, *Frisching*, *Hirczel*, és *Eicher*. A' két elő nem vólt itthon: a' három utólsók, midön látták vólna, hogy a' más párt győzedelmeskedett, annak végzése ellen protestáltak, és a' tanátsból eltávoztak. Hasonlóképpen tseleke-

dett *Mousson* is az Országlószék béli Titoknak. — Az egész országból ösfzve hivatatott 47 böltz embereknek, Apr. 28-dikáig Bernában kellett jelen lenni; a' kik között, Herczóg, Suter, Müller, Jenner, Salis, Mesmer, &c, a' nevezetesebb nevéek. Ezek akaróak már most ismétegy új Konstitúziót tñnálni Helvétziának.

Berna, Aprilis 21-dikén. — Mihelyest itt az új revolutió 17-dikben meg esett, a *Reding* meg bukott pártjára tartozók azonnal siető postát küldöttek utána *Reding* vízfzva érkezett 19-ikben ide Bernába, és olyan nyilatkozatást küldött írásban a' *Kittiny* Tanáts eleibe, a' mely már most csak a' meg nevezett 6 tagokból áll, hogy ő abban mind addig meg jelenni nem fog, míg azt a' végzeft, mellyet az ő jelen nem léte alatt tettek, meg nem másolják. A' győzedelmekedő párt ellenben, tegnáp ösfzve gyülekezvén, nyen határozást tett: — „A *Landamman Reding* írásban beadott nyilatkozatására, ő, *Polgár Reding*, az *Elő Landamman*szágból és a' *Kittiny* Tanáts béli *Elölülölés*gből, le tétetik, és helybe az eddig volt *Elő Helytartó Ruttimann*, tétetik.

Az itt lévő *Frantzia* Követ *Vorninae* is helybe hagyta, írásban és forma szerént, ezt az új revolutziót; a' mely miatt ugyan még eddig Bernában a' köönfeges tsendesség leg kisebb háborodást nem szenvedett: de a' hová tsakugyan jónak találta *Ruttimann* az ólta több fegyveres népet bé szálítani.

Frantzia Respublika.

A' *Frantzia Respublika* és a' *Rómal Szentfzék* között kötötett és már általunk is ki hirdettetett *Konkordáta* mellé, ezek a' *Frantzia Respublika* béli *R. Kath.* Anyaszenlegyházat illető *Intézetek* voltak foglaltatva:

Első Rész. A' Kath. Anyaszentegyház' állapottjáról, a' mennyiben ez a' Státus jussait és politikai rendelkezéseit illeti. 1) Semmi féle Bulla, Breve, Rescriptum, Decretum, Mandatum, Provisorium, Provisoriai Subscriptzió, sem egyéb a' Romai udvartól kijövő rendelkezések, ha mingyárt csak magános személyeket illetnének is, az Országglózséknek engedelmé nélkül el nem fogadtathatnak, közönléggé nem tétethetnek, ki nem nyomtattathatnak, 's egyéb módon is végre nem hajtódnak. — 2) Semmi nemü személynek, a' ki magát Nuntziusnak, Legátusnak, Apoltoli vikáriusnak, Kommissáriusnak, vagy magát akár mi más névvel nevezi, az Országglózséknek hasonló engedelmé nélkül a' Frantzia földön vagy másutt, semmi foglalatosságot, a' melly a' Gallikána Ekklesiát illeti, folytatni ne legyen szabad. — 3) Az idegen országok béli Synodusoknak, még a' közönléges Ekklesiái gyülekezeteknek is az ő Dekretumaik, ki ne hirdettessenek, míg a' formájokat, és a' Fr. Respublika törvényeivel, jussaival és szabadságaival való megégygyezéseket, 's mind azokat a' körülállásokat, a' mellyek azoknak kihirdettedésékkor a' közönléges tiszdséggét megzavarhatnák, az Országglózsék meg nem vizsgálta. — 4) Semmi Nemzeti vagy Metropolitánus Konciliumok, sem Megye béli Synodusok, semmi féle tanátshozó gyűlések, az Országglózséknek nyilvánfágos engedelmé nélkül nem tartathatnak. — 5) Minden féle papi foglalatosságoknak fizetés nélkül kell véghez vitettetni, ki vévén ezen titalom alól az olyan önként való adományokat (obláziókat) a' mellyek még továbbbi rendelkezések által meg engedődhetnek és meghatározottathatnak. — 6) A' Papi személyek részéről való minden vizfza. élésekért, a' Státus Tanátshoz való folyamadásnak (recursusnak) legyen helyye. Vizfza. elés béli történetek ezek: Az illendő hatalomnak általhágása, vagy sem

illető hatalom vétel; a' Respublika törvényeivel és rendelkezéseivel ellenkező tselekedetek; a' Franciaországban bé vétetett Kánon által meg határozottatott réguláknak meg rontása; a' Gallikana Ekklesia rendtartásainak és szabadságainak meg bántása, és mind azok a' tselekedetek, a' mellyek az Iftentiszteletnek gyakorlása közben, a' polgárok betsületének kisebbségére szolgálhatnak, az ő lelki esméretek nyugodalmát meg zavarhatják, és elnyomásra bolzzantásra, 's közönséges botránkozásra adhatnak alkalmatosságot. — 7) Akkor is a' Státus: Tanátsához lehet folyamodni, ha az Iftentisztelet közönséges gyakorlásának és szabadságának, a' melly felől a' törvények és rendeletek az Iftentiszteletnek kiszolgáltatóit bizonyossá tették, eleibe akadály tétettetne. — 8) Ezt a' *rekursust* minden személy meg teheti, a' kit a' dolog illet. Ha különös panasz bé nem adódik: a' *Préfektus* köteleztetik hivatala szerént folytatni a' dolgot. Az a' közönséges tisztviselő, Pápa, vagy magános személy, a' ki ilyen körülmények között a' Státus: Tanátsához akar folyamodni, egy tulajdon nevével aláírt és minden környülállásokat magában foglaló *Memoriálet* tartozik azon Státus: Tanátsoshoz intézni, a' kire az Iftentiszteletet illető minden dolgok bizattatva vannak: a' ki is tartozik a' panaszlónak feladását a' leg rövidebb idő alatt meg vizsgáltatni, és az ő előadásához képeest vagy a' Kormányozószék által egyenesen eligazittatik, vagy pedig ha a' környülállás úgy kívánáandja, az azt illető Ifelőszék eleibe bortsáttatik, a' dolog. —

(Folytatása következik).

A' Párisba rendeltetve lévő Pápa Légátusára nézve, meg halgatván a' Státus: Tanátsjavarását, a' következőket határozották a' Konzulkok:

1) Tzik. Kardinális *Caprarának*, a' ki ilyen titulussa: *Legatus a Latere*, Frantzia országba küldtetett, melyes hatalom engedtetik arra, hogy a' Pápa Bullája szerént réa' bizattatott foglalatosságokat, hanem a' Státusnak azon törvényeivel és rendtartásával meg egygyvezölög, a' mellyek Frantzia országban hasonlós történetekre nézve fenn állottanak, gyakorolhassa. — 2) A' szokásban lévő esküvésformának letételével kötelezze magát arra, hogy a' Státus' törvényeivel és a' Gallikána Ekklézia szabadfágával megegyező-lög viseli magát, és foglalatosságairól azonnai lemond, mihelyt az Első Konzúl néki * főlől jelentéft fog tenni. — 3) A' Kardinál-Legátus az Országlólészék' engedelmé nélkül semmit ki ne hirdettellen, és végre ne hajtathasson. — 4) Hasonló engedelem nélkül egy semelyre se bizzou semmit, és azt sohova ne küldje. — 5) Követségi munkáiról protokollumot tartani, és tartatni, köteztetik. — 6) Követségi idejének elmulása után ezen protokollumot és a' követségi pészétnyomot tartozik által adni annak a' Státus-Tanátsosnak, a' kire az Ifentiszteletet illető dolgok bizattatva vannak, ki is azt a' Státus-Tanáts Tioknaki Kanczelláriájába teszi le. — 7) A' Kárdinál-Legátus, minekutánna Legátusi hivatalát el végezte, sem Frantzia országban sem azon kívül nem folytathat, sem egyenes sem oldalfélt való útan módon, semmi foglalatosságot, a' melly a' Gallikána Ekklésiát illeti.

A' Párisi *Moniteur* szerént ilyen pompával celebrálta Aprilis 18-ikát a' Frantzia országlólészék és az újra felállott Frantzia Fő Papi Rend: — „

„Az Ifentiszteletet illető Intézeteket reggeli 6 órakor az Első Konzúl ki hirdette: a' mellyet 60 agyúlövések adtak tudtára a' népnek. — Ugyan ezen Intézeteket (vagy Ekklésiái Törvényes Tzikkelyeket) a' Politzial Préfektus is, a' városnak

minden piatzain a' szokásban lévő mód szerént fel olvastatta. — Az Első Konzul az Országglószék' házának udvarán, az úgy nevezett Válogatottak Batalionnyának, 's más Batalionoknak is, 10 óraker záfliókat osztogatott. — A' Politikai és Törvényes Itélőszékek 10 óraker, 's mingyár ezek után a' Kassáló Itélőszék is, tiszteletet tévő gárda tsoport által kísértetvén, a' nevezetes *Notre Dame* nevü fő templom felé, meg indúltak, Ezeket követték a' Tribunátus, és fél óra múlva a' Törvényhozó Gyűlés; ezeket hasonlóképpen egy egy meg tiszteelő gárda tsoport kísérte. Az Ellő Konzul tizenkettődfélkor indúlt ki az Országglószék palotájából. Az ő meg indulását 60 ágyúlövések jelentették. Előtte, Huszár, Vadász, 's Dragonyos Schwadronok, Gránatéros és Gárda Batalionak, Lovas és Gyalog válogatottak' Leg'óji, és sok egyéb e' félek mentek. Nyomban követték ezeket, a' Státus = Tanácsosok, Követek, Miniszterek, és a' Konzulok szekereik. Az Első Konzul szekere mellett lovagoltak két felől, a' város és az itt lévő katonaság Komandérozó Generálissai, és az Testörzö fereg' Komendánsai. Az ő szekere mellett mentek továbbá két sorban két fegyveres tsoportoskák (p'quetek), a' melyek a' Testörzö és az őrizeten lévő Regimentekből rendeltettek ki. A' szekere után Lovas Gránatérosok mentek. Az Első Konzulnak a' Metropolitanum temp'omba való bélépését, 60 ágyúlövések adták hírül. A' gyalog Batalionok is minyájan bé mentek a' templomba, előre meghatározottat küllümbküllömb ajtokon. — Az Érfekek az Evangélium előtt le tették az Első Konzul kezibe azon' hitet, melly ennekelőtte is szokásban volt, és a' melly most a' Pápával való Kötésben újra meg e' őstítetett. A' ceremoniákat; a' köszönléges békellégért és a' Romai Sz. Székkel való Egygyösségért elénekeltetett *Te Toutm*, rendelkezette bé. Az után a' pompás fereg ismét

hasonló ceremóniával, hanem meg fordúlt sorral, folytatta úját vissza felé. — Az Első Konzúlok a' Thuillériába való visszaérkezését, ismét 60 ágyulövések jelentették, a' mely épületben és kertben azon estve, nagy illuminációk, és contzertek voltak, — Ez nap estve, és 19-ikben is, a' magános emberek házainak ablakai is mind meg voltak világosztatva. — És ez szerint, meg esék Párisban 10 ezteendőeknek leforgása után az az első Husvétii ionep. a' mely bizonyoson egy nevezetes, és az Ekklesiának egy örvendetes epochát fog szolgáltatni az anyaszent-égyház' töréseinek leírásában.

Párisból, April. 19-ikén.

Az egész revolutzió béli ceremóniák nem voltak olly pompások, mint a' tegnapi vala. — Az Első Konzul hirtáját 8. a' más két Konzulokét hat hat, a' Ministereket és Követekét pedig négy - négy lovak húzták, A' Thuillériától fogva egész a' templomig az utzákon mindenütt két sorú katonaság állott. A' menetel másfél óráig, és a' Konzul Izekere felé tojakođó sokaságnak örvendező kiáltozása az alatt szünés nélkül, tartott. A' már fel szenteltetve lévő Érsek és Püspökök, késéřöikkel egygyütt, a' Párisi Érsek által vezetettvén, az Első Konzúlok megérkezése előtt egy fertály órával, az ajtóig processzióban eleibe jöttek, a' honnét a' Konzulok és a' Légátus egy gazdag kárpit alá kísértettek, a' mely az oltár jobbjára felől állott. A' Legátus leg előbb egy lassu misét szolgáltatott, a' Tours béli Érsek *Boisgellin* pedig azután egy ezen környülálláshoz alkalmaztatott beszédet mondott el. — A' Konzulokat, minekutánna a' kárpit alá le ültenek, szenteltvízzel hintezte meg a' Párisi Érsek. — Az Első Konzul felesége és anyja egy számokra rendeltetett karból nézték a' ceremóni-

át; a' hol az öreg aszfzony mind az öt, u. m. Napoleon, József, Lucian, Lajos, és Hieronimus (Jeromos) nevű fiait jelen lenni szemlélte. — A' templomba csak az Országőrszék tzedulája mellett lehetett bé menni. — Az alatt, míg a' *Te Deum* után az *Isten tartsd meg a' Respublikát 's a' többi,* énekeltetett, *Bonaparte Lajosné,* a' Konzul mostoha leánya a' *amispát* gyűjtött, Hasonlót tselekedtek, a' *Lebrün* Konzul leánya, a' Konzuli Palota Préfektus leánya, és *Savaryné,* Konzularis Adjuváns és a' *Vasilogatottak* Oberiterc felelége, mindenik egy egy Gárdatiszt által vezetettvén, 's egy darabalt által kísértetvén.

Német Ország.

A' jövő September hólnapjában, a' Saxoniai Vál. Fejedelemségbéli ármádia, Drézda környéken fog táborozni, és fegyverben való gyakorlattásáról próbát adni. — Egy Német Orzági közönléges levél azt hirteli, hogy azon alkalmazással, a' Prussziai Király, Károly Auszriai főherczeg, Constantin Orosz N. herczeg, és a' Helzzen - Kalzfzeli Landgráf is meg fognak ott jelenni, és a' Vál. Fejedelem látogatására is el mennek.

Monachiumból Aprilis 13. ikán. A' Frantzia Respublikának hozzánk küldött követje, polgár *Laforet,* maga meg hitelező levelét tegnap mutatá bé Ő Választó Fejedelemségének.

A' Párisba küldetett Hamburgi deputatus *Doorman,* ezen Imperialis város és Frantzia Kormányiszék közt egy darabig uralkodott vilongást szereztsésen el intéste.

Elegyes Dolgok,

A' Helvétziai katonaságnak eddig 3000 és egy néhány százból álló számát, a' tegnap előtt-

ri pythilésben 2000 főre szállította le a' Bernai Senatus. Az erről hozott végzésben a' katonaság zsoldja is meg kevesítetett, és semmi ló portio nem fog ezután a' fő tiszteknek adatni — A' Waléziai tartományban még most sem állott a' tsendesség tökéletesen helyre.

Pétersburgból, Martius 27-ikán. Az ide való polgárok, mind a' katonaságnak házoknálvaló kvártélyozása, mind azon 5 per Centum fizetése alól, a' mellyeket minden ház ura esztendőnként fizetni köteles vólt, most már fel szabadditott.

Magyar Ország.

Palotáról, Veszprém Vármegyéből Aprilis 23-ikán. — Nagy örömmel jelenthetem a' Kurirnak, hogy az általam ezen a' tájan tapasztalt tehén himlőre már a' Magyar Publicum is figyelmetessé tétetődött. — Pesten a' Királyi Medica Facultásnál lévő 's a' köz jónak hasznára faradhatatlanul törekedő ordinarius Professor Sthaly György Ur, ugyan Pesten lakó derék Chirurgus Miskóltzi István Ur által, kéretett engemet e' napokban arra, hogy azon fejsz leányt, a' ki a' vólt himlős tehenemtől meg himlőzött, küldeném fel Pestre, hogy bé oltatván a' természetes himlő a' leányba, bizonyodnék az ki, ha valyon ez az itten tapasztalt tehén himlő fel őre' az Anglus tehén himlővel vagy sem. — Véghetetlenül sajnálottam, hogy a' feljebb említett Professor Ur e' béli kívánságának elégét nem tehettem, mivel az a' leány férjhez menvén, 's felette távol lévén tőlem, véle már nem paransolhatok. Hanem azt jelentettem a' nevezett Professor Urnak, keressen abban módat, hogy az itt nálunk időről időre himlős tehenekből vétetessen matériát 's azzal tegye meg a' próbát.

El felejtettem volt a' M. Kurirnak megírni az', hogy a' 22-dik újság darabban említett T. Predikátorné is a' volt himlős tehenétől meg himlőzött, rajta a' himlők nőttek nőttek, mint az üveg úgy tüdöklettek 's ha időnek előtte meg fértettek, víz forma folyt ki belőlek.

Még azt sem halgathatam el, hogy a' közlébb múlt fárlángban városunk Notáriusának a' tehene is meg himlőzött, 's ebből már akar hogy vétettem volna materiát, de csak akkor esett tudtomra, mikor már egészen ki gyógyult a' himlőből. — Meg lehet, hogy itt nálunk mindenkor találkozna himlős tehea de mivel azt senki nem vizsgálja, a' köz nép pedig, sőt még némely orvosok is nevetik 's idegenkednek tőle, mi Predikátorok pedig meg ítélgetünk mikor e' félsők körül vizsgálódunk, azért nem mozdíthatjuk a' köz jót a' mint akarnánk. Vajha találkozna valaki, a' ki ezen dolognak tökéletességre való hajtájában hathatósan munkás lenne, ne maradna el ásva Magyar Hazánkban az a' kints, a' mellyel tsupán csak Anglia kérkedik, 's a' melly hogy másutt is tel találandó legyen, még senki sem hitte,

Balog István.

Evang. Predikátor.

* * *

Tudósítások.

Mennyire eláradott e' mi Magyar Nemzetünkben is a' Babonáság, láthatják és fájdalommal tapasztalhatják azok, a' kik a' köz néppel közelebbről társalkodnak. Ennek úgy látszik az a' legfőbb oka, hogy soha sem vélt olyan kegyv a' nép kezében, a' mellynek olvasása által magát az ellen megerősítette volna. Mint a' ki a' vaknak megpyítja szemét: olyan jól tseleked-

nek azért az a jószívű hazafi, a' ki a' Hazát, egy értelmesen, világosan, és a' mostani idők-
 hoz alkalmaztatott Physikával vagy Természeti-
 tudománnyal megajándékozná. Legalkalmatos-
 sabbak, és legkötelelesebbek is vólnának erre azok,
 a' kik ezt a' tudományt hivatalból tanítják a'
 nagyobb Oskolákban. Engemet az Isteni gond-
 viselés más állapotba helyeztetett mint sem
 hogy magamat annyira kötelesnek és elegendő-
 nek lenni érezhetném: mindazonáltal ime csak
 ugyanígy is részemről ennyit tselekedtem, míg
 más valaki utánna többet mozdítana. Irtam egy
 Könyvet ilyen titulus alatt: *Természeti Tudo-
 mány a' köznépnek, a' Babonáságnak elnyomására
 és kiirtására.* Ebben a' könyvben a' Természe-
 ti tudománynak legszükségesebb részei, világo-
 san és érthetőképpen elől vagynak adva; annak-
 utánna pedig mindenik rész vagy fejezet után, az
 oda tartozó nevezetesebb babonáságok fel vagy-
 nak téve, és meg vagynak hamisítva. A' könyv
 nem fordítás, mellyet önként kívánok jelenteni,
 és olyan a' mellyet akar ki is egész gyönyörű-
 léggel megoldvashat. Ajánlom azért ezt addig is
 a' Közöniségnek, míg a' Censuráról vizsgálva jövőn,
 valósággal, még ebben az esztendőben kezébe ad-
 hatnám. Irtam Veres Berényben Aprilisnek 8 di-
 kán 1802-dik esztendőben.

Fábián József,
 Prédikátor.

Ö Cs. Kir. Felsője méltóztatott engemet alább
 irtat, elébb a' Felsőjes Cs. Kir. Tseh és Auszriai
 Udvari Kantzelláriánál mind a' Német Törvényes
 Tudományokból, mind az úgy neveztetni szokott
 Politikumokból igen szoros Examen alá vonat-
 tatván, és mindenikben Jártasnak, és a' Német's

Tseh Dolgoknak folytatásokra alkalmasnak találtatván és ítéltevéen lenni, a' Cseh és Auszria udvari Agenségre is igen kegyelmesen ki nevezni. Ezt a' lépésemet, nagyobbára azon Magyar Gavallérok' és Dámákra nézve kivántam közönségessé tenni, a' kiknek vagy Auszriában, vagy Cseh országban, vagy Morzában Jöszá-gok vagy Indigenatuffok, kövekezésékképpen az ezekben lévő hivataloknál Törvényes vagy más színü Dolgok vólna, és azoknak folytatások végett hozzám folyamodni méltoztatának.

Bétsben 26-dik April 1802.

Bölöni Sámuel Antal,
K. r. Magyar és Erdély országi
Udvari Agens, és a' F. Cs. Kir.
Téréziánumban a' Magyar
Nyelvnek és Litteratúraok kö-
zönséges és rendes Tanítója.

* *

Cs. Kir. Udvari Agens, Titt. Benedekfalvi *Kiszely Pal* Ur, a' majdan el kezdődő Ország Gyű-lesének ideje alatt, mint Deputatus, Posonban fog múlatni. Arra való nézve alázatosan kéri azo-kát a' nagy érdemü Urakat, a' kik vele vala-melly eggyességben és levelezésben vagynak méltoztatának, hozzája küldendő leveleiket és irásai-
kat, a' jövő Májusnak 2-ik napjától fogva egye-nessen *Posonba*, az oda való Tek. Vármegye házá-
ba utasítani.

* *

A' most újság mellett küldjük a' *Mezei Gazdaság* második Kötetje, első Csomójának C. ár-kussát.

F. D.